

На темељу чланка 90. ставак 1. и 3. Устава Херцеговачко-неретванског кантона, Скупштина Херцеговачко-неретванског кантона на сједници одржаној 23. децембар 1996. године доноси

О Д Л У К У
о проглашењу Устава
Херцеговачко-неретванског кантона

I

Проглашава се Устав Херцеговачко-неретванског кантона који је усвојила Скупштина Херцеговачко-неретванског кантона на сједници одржаној 23. децембра 1996. године.

II

Устав Херцеговачко-неретванског кантона ступа на снагу у поноћ 23. децембра 1996. године.

Број: Ш-015-01/96

Мостар, 23. децембра 1996. године

Предсједник

Иван Бендер, дипл.иур. в.р.

У С Т А В
Херцеговачко-неретванског кантона

I. УСПОСТАВЉАЊЕ КАНТОНА

Члан 1.

Хрвати и Бошњаци, као конститутивни народи, заједно са осталима остварујући своја суверена права успостављају Херцеговачко-неретванску жупанију-кантон (у даљем тексту: «Кантон»).

Члан 2.

Кантон је федерална јединица Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: «Федерација») са посебним режимом.

Териториј и границе Кантона утврдит ће се посебним прописом.

Члан 3.

Овим Уставом успостављају се органи кантоналне власти, осигурава заштита права и слобода утврђених Уставом Федерације и овим Уставом.

Члан 4.

Састав свих органа власти у Кантону и у опћинама мора одржавати националну структуру становништва Кантона, односно опћине, уколико Уставом Федерације није друкчије утврђено.

Члан 5.

Службено назив кантона је: Херцеговачко-неретвански кантон.

Члан 6.

Сједиште Кантона је у Мостару.

Члан 7.

Кантон има грб, заставу и печат, као и друге симболе о којима одлучује Скупштина Кантона.

За прихваћање симбола потребна је већина гласова у Скупштини Кантона, укључујући већину гласова бошњачких посланика и већину гласова хрватских посланика.

Симболи Кантона употребљаваат ће се у складу са законом.

Члан 8.

Службени језици Кантона су босански и хрватски језик.

Службено писмо је латиница.

Остали језици се могу користити као средства комуникације и наставе, у складу са законом.

II. ЉУДСКА ПРАВА И ТЕМЕЉНЕ СЛОБОДЕ

Члан 9.

У извршавању својих надлежности Кантон:

- а) преузима све потребите мјере заштите људских и националних права и слобода утврђених Уставом Федерације и предвиђеним инструментима Устава Федерације и дјелује у складу са Уставом Федерације и овим Уставом.
- б) извршава своје надлежности водећи рачуна о националној структури становништва у свакој опћини.

Члан 10.

Све избјеглице и расељена лица имају право слободног повратка у пребивалишта из којих су прогнани.

Све особе имају право, у складу са федералним и кантоналним законодавством, да им се врати сва имовина одузета у току етничког прогона, као и на надокнаду све имовине која им не може бити враћена.

Све изјаве и обавезе дате и преузете под присилом, посебно оне које се тичу одрицања од права на земљу и другу имовину, сматрају се ништавним.

Члан 11.

Судови и други органи кантоналне власти примјењују и поштују права и слободе предвиђене у актима наведеним у Уставу и Анексу на Устав Федерације.

Члан 12.

Сва органи Кантона ће, у оквиру сарадње коју остварују органи Федерације, остваривати сарадњу са међународним проматрачким тијелима за људска права основаним за Босну и Херцеговину, као и с надзорним тијелима основаним инструментима наведеним у Анексу на Устав Федерације.

III. САРАДЊА СА ОМБУДСМАНИМА

Члан 13.

Органи Кантона и опћина осигуравају сарадњу са омбудсманима.

Члан 14.

Органи Кантона и опћина ће омбудсманима, на њихов захтјев, омогућити испитивање дјелатности било које институције Кантона или опћине, као и било које друге институције или особе које су негирале људско достојанство, права или слободе, укључујући провођење етничког прогона или одржавања његових посљедица, омогућити и истраживања свих службених докумената укључујући тајне, као и судске и управне списе и омогућити сарадњу сваке особе укључујући било ког службеника, посебно у прибављању потребних информација, докумената и списка.

Кантон ће омбудсманима у извршавању њихових функција омогућити присуствовање судским и управним поступцима као и састанцима других органа, те приступ и контролу свих мјеста гдје су особе лишене слободе, затворене или гдје раде.

Органи Кантона и опћина су обвезни размотрити извјешће омбудсмана и одговорити у року који он одреди.

IV. ДЈЕЛОКРУГ КАНТОНАЛНЕ ВЛАСТИ

Члан 15.

Кантон има све надлежности које нису Уставом Федерације изричито повјерене федералној власти или које нису Уставом Федерације утврђене као заједничке овласти Федерације и Кантона а посебно за:

- а) успостављање и надзирање полицијских снага које ће имати јединствене федералне униформе са кантоналним ознакама,
- б) утврђивање образовне политике, укључујући доношење прописа о образовању и осигурању образовања,
- ц) утврђивање и провођење културне политике,
- д) утврђивање стамбене политике, укључујући доношење прописа који се тичу уређивања и изградње стамбених објеката,
- е) утврђивање политике која се тиче регулирања и осигурања јавних служби,
- ф) доношење прописа о кориштењу локалног земљишта, укључујући зонирање,
- г) доношење прописа о унапређењу локалних послова и добротворних активности,
- х) доношење прописа о локалним постројењима за производњу енергије и осигурање њихове доступности,
- и) утврђивање политике у вези са осигурањем радија и телевизије, укључујући и доношење прописа о осигурању њиховог рада и изградњи,
- ј) провођење социјалне политике и успоставу служби социјалне заштите,
- к) стварање и provedбу политике кантоналног туризма: развој туристичких ресурса,
- л) финансирање дјелатности кантоналне власти или њених органа опорезивањем, задуживањем или другим средствима.

Члан 16.

У складу са Уставу Федерације, Кантон и Федерација одговорни су за:

- а) гаранцију и provedбу људских права;
- б) здравство;
- ц) политику заштите човјекове околине;
- д) комуникацијску и транспортну инфраструктуру;
- е) социјалну политику;
- ф) provedбу закона и других прописа о држављанству;
- г) имиграцију и азил;
- х) туризам;
- и) кориштење природних богатстава.

Члан 17.

Надлежности из чланка 16. Устава могу сеостваривати заједнички или одвојено, или од стране Кантона уз координацију са федералном влашћу, у складу са одредбама Устава Федерације и закона.

Начин остваривања надлежности из става 1. овог члана Кантон ће с Федерацијом уређивати на трајној основи.

Члан 18.

Кантон може, у складу са законом Кантона делегирати федералну власт своје одређене надлежности.

Закон из претходног става доноси се двотрећинском већином гласова, укључујући већину гласова хрватских посланика и већину гласова бошњачких посланика.

Члан 19.

Кантон може пренијети своје надлежности на опћине на свом територију.

Кантон ће пренијети на опћину на свом територију надлежности из члана V.2.(2.) Устава Федерације, ако то опћина захтијева.

Кантон ће утврдити изворе и начин финансирања за пренесене надлежности.

Кантонална власт ће, у оквиру пренесених надлежности, обављати управни надзор над радом опћинских тијела власти.

Члан 20.

Приликом доношења прописа који се односе на локалну самоуправу Кантон је дужна на одговарајући начин консултовати опћинске власти.

V. СТРУКТУРА ЖУПАНИЈСКЕ ВЛАСТИ

A) ЗАКОНОДАВНА ВЛАСТ ЖУПАНИЈЕ

СКУПШТИНА ЖУПАНИЈЕ

1. Опће одредбе

Члан 21.

Законодавно тијело Кантона је Скупштина Кантона (у даљем тексту: «Скупштина») која је једнодомна.

Члан 22.

Скупштина Кантона се састоји од 50 посланика.

Члан 23.

Национална структура посланика у Скупштини одражава националну структуру становништва у Кантону у складу са изборним законом.

Члан 24

Посланици у Скупштини имају двогодишњи мандат.

Члан 25.

Посланике за Скупштину Кантона бирају бирачи на демократским и непосредним изборима, тајним гласањем на цијелом територију Кантона у складу са Уставом и Законом.

Члан 26.

Прије сваких избора, свака регистрирана странка која судјелује на изборима објављује изборну листу кандидата.

Посланици у Скупштини Кантона бит ће бирани са врха листе те странке према броју добивених гласова.

Замјене за посланике врше се од особа које слиједе са остатка врха листе.

Члан 27.

Свака особа с правом гласа може бити бирана за посланика у Скупштини Кантона.

Нespoјиве су функције посланика у Скупштини Кантона с функцијом предсједника Кантона, замјеника предсједника Кантона и чланова Владе, замјеника министра, те судије судова Кантона као и других функција одређене законом.

Члан 28.

Скупштина Кантона први пут бити ће сазвана најкасније 10 дана након објављивања резултата избора.

Члан 29.

Скупштина доноси пословник о свом раду.

Члан 30.

Скупштина Кантона има предсједника и замјеника предсједника, који се бирају између посланика Скупштине.

Предсједник и замјеник предсједника Скупштине не могу бити из истог конститутивног народа.

Члан 31.

Скупштина Кантона засједа јавно, осим у изузетним околностима предвиђеним њеним пословником. Скупштина Кантона објављује извјештај о засједањима и одлукама.

Члан 32.

Кантонални прописи ступају на снагу као што је у њима утврђено, али по правилу не прије него што буду објављени у службеном гласнику Кантона.

Кантонални прописи могу се објављивати и у службеном гласилу Федерације.

Члан 33.

Посланици у Скупштини имају право на накнаду у складу са законом Кантона.

Члан 34.

Посланици Скупштине Кантона неће бити кривично гоњени нити одговорни у грађанском поступку за дјела учињена у вршењу своје дужности.

Ниједан посланик неће бити притворен или лишен слободе од било ког органа власти у Федерацији, без одобрења Скупштине Кантона.

2. ОДЛУЧИВАЊЕ У СКУПШТИНИ КАНТОНА

Члан 35.

Скупштина Кантона може засједати ако њој присуствује већина посланика.

Одлуке у Скупштини доносе се натполовичном већином присуство на сједници Скупштине, уколико није друкчије утврђено овим Уставом или Пословником Скупштине.

Члан 36.

Скупштина двотрећинском већином:

- а) припрема и усваја устав Кантона,
- б) доноси закон о преношењу надлежности Кантона на опћинску или федералну власт,
- ц) смјењује гувернера и замјеника гувернера Кантона, укључујући већину бошњачких посланика и већину хрватских посланика.

Члан 37.

Одлуке које се тичу виталних интереса било ког од конститутивних народа у Кантону захтијевају сагласност већине посланика у Скупштини, укључујући већину бошњачких и већину хрватских посланика.

Примјена одредбе из става 1. овог члана може се захтијевати већином гласова бошњачких или хрватских посланика присутних на сједници.

Уколико је већина преосталих посланика против примјене одредбе из става 1. овог члана основаће се заједничка комисија бошњачких и хрватских посланика ради разрјешења тог питања.

Ако комисија није у могућности то питање разрјешити у року од седам дана од позивања на одредбу из става 1. овог члана, питање ће по хитном поступку ријешити највиши суд Кантона, уколико је то питање у искључивој надлежности Кантона.

Ако то питање није у искључивој надлежности Кантона, одлуку доноси највиши суд Кантона уз могућност жалбе Уставном суду Федерације.

Поступак пред судом из става 3. и 4. овог члана уредит ће се посебним законом.

Члан 38.

Када гувернер Кантона, уз сагласности са замјеником гувернера Кантона, утврди да Скупштина није у могућности донијети пропис по поступку из члана 37. овог Устава, утврђује уз сагласност са замјеником гувернера Кантона, приједлог тог прописа, и упућује га Влади Кантона да га донесе у року од 7 дана.

Пропис из става 1. овог члана остаје на снази најдуже 60 дана.

Ако Влада у року од 7 дана не донесе пропис из става 1. овог члана, гувернер и замјеник гувернера ће овај приједлог прогласити важећим.

Уколико Скупштина у року од 60 дана од дана проглашења прописа из става 1. овог члана не усвоји овај пропис, гувернер Кантон, уз сагласност замјеника гувернера, може распустити Скупштину, с тим да се Скупштина не може распустити у раздобљу од шест мјесеци од првог сазивања.

Гувернер уз сагласност замјеника гувернера распушта Скупштину кад она не усвоји буџет Кантона најкасније 90 дана од почетка буџетске године.

3. НАДЛЕЖНОСТИ СКУПШТИНЕ КАНТОНА

Члан 39.

Скупштина Кантона:

- а) припрема и усваја Устав Кантона;
- б) бира и смјењује гувернера и замјеника гувернера Кантона;
- ц) потврђује именовање Владе Кантона;
- д) бира судије кантоналних судова;
- е) утврђује надлежности кантоналних и опћинских судова;
- ф) доноси законе и остале прописе за извршавање кантоналних надлежности;
- г) усваја буџет Кантона и доноси законе о опорезивању и на друге начине осигурава потребито финансирање;
- х) проводи истраге и у ту сврху може захтијевати прибављање доказа у виду исправа и исказа свједока, не улазећи у надлежности судова;
- и) доноси Пословник Скупштине;
- ј) бира посланике Кантона у Дом народа Парламента Федерације из реда посланика Скупштине, у складу са Уставом Федерације;
- к) врши друге послове из свог дјелокруга као и оне које су јој повјерене;
- л) одобрава закључивање међународних споразума са државним и међународним организацијама, уз сагласност Парламента Федерације.

Б. ИЗВРШНА ВЛАСТ КАНТОНА

Члан 40.

Извршну власт Кантона чине гувернер, замјеник гувернера и Влада Кантона.

1. Гувернер и замјеник гувернера кантона

Члан 41.

У избору гувернера и замјеника гувернера Кантона, Клуб хрватских заступника и Клуб бошњачких заступника одвојено кандидирају по једну особу.

Избор гувернера и замјеника гувернера захтијева прихваћање оба кандидата заједнички већином гласова бошњачких посланика и већином гласова хрватских посланика.

Уколико заједничка кандидатура не добије потребну већину, клубови ће поновно размотрити кандидатуру за гувернера и замјеника гувернера Кантона.

Члан 42.

Изабране особе ће наизмјенично, по једну годину, бити гувернер кантона, а затим замјеник гувернера у раздобљу од двије године

Гувернер и замјеник гувернера Кантона не може вршити ту функцију више од два узастопна двогодишња мандата.

Гувернер кантона, предсједник Скупштине Кантона и предсједник Владе Кантона не могу бити истовремено из истог конститутивног народа.

Члан 43.

Уколико гувернер или замјеник гувернера умре, буде смијењен или према мишљењу Владе Кантона усвојеном консензусом, трајно није у могућности извршавати своје уставне дужности које произилазе из његовог положаја, поступак предвиђен у члану 41. овог Устава провешће у року од тридесет дана клуб посланика који је кандидирао особу која се замјењује да би се попунило упражњено мјесто до краја започетог мандата.

Гувернер или замјеник гувернера Кантона обављаће обје функције током периода предвиђеног у претходном ставу ако, према мишљењу Владе Кантона усвојеном консензусом, овај други одређено вријеме није у могућности извршавати своје дужности.

Уколико оба мјеста остану упражњена, предсједник Скупштине Кантона обављаће обје функције за потребни период.

Члан 44.

Гувернер и замјеник гувернера представљају Кантон у оквиру Уставом и законом утврђених надлежности.

Члан 45.

Гувернер Кантона је надлежан за:

- а) именоване Владе Кантона,
- б) предлагање судаца кантоналних судова,
- ц) проглашење закона које доноси Скупштина Кантона,
- д) давање помиловања за дјела утврђена кантоналним законом, осим за ратне злочине, злочине против човјечности и геноцида,
- е) подношење захтјева Уставном суду Федерације, у складу са чланом IV.Ц.10.(2) (б) и (д) Устава Федерације,
- ф) разматрање извјешћа омбудсмана и осигурање сарадње органе Кантона с омбудсманима,
- г) провеђење политике и извршавање прописа Кантона укључујући осигурање извршавања одлуке кантоналних судова и судова Федерације,
- х) давање препорука и иницијатива из области кантоналног законодавства,
- и) старање о остваривању сарадње с тијелима Федерације,
- ј) потписивање међународних споразума у име Кантона,
- к) за друга питања утврђена овим Уставом и законом Кантона, као и послове које му повјери Скупштина.

Члан 46.

Гувернер у сагласности са замјеником гувернером именује и смјењује Владу, предлаже судије кантоналног суда, те предлаже амандмане на Устав Кантона.

Члан 47.

Замјеник гувернера Кантона надлежан је за:

- а) замјењивање гувернера Кантона у случајевима наведеним у члану 45. овог Устава,
- б) дјелује са гувернером Кантона у складу са чланом 46. овог Устава,
- ц) извршавање овлаштења повјерених од гувернера Кантона или Скупштине Кантона,
- д) помагање гувернеру Кантона у провођењу политике извршавања кантоналних прописа.

3. ВЛАДА КАНТОНА

Члан 48.

Влада Кантона састоји се од предсједника, замјеника предсједника и министара.

Предсједник и замјеник предсједника, те ресорни министри и њихови замјеници не могу бити из истог конститутивног народа.

Владу чине једнак број чланова из реда бошњачког и хрватског народа као и одређени број чланова које чине остали.

Члан 49.

Владу Кантона и замјенике министара именује гувернер Кантона, уз сагласност замјеника гувернера Кантона, а потврђује Скупштина двотрећинском већином гласова.

Свако упражњено мјесто попуњава се истим поступком.

Члан 50.

Влада Кантона се може смијенити одлуком гувернера Кантона уз сагласност замјеника гувернера или изгласавањем неповјерења Влади двотрећинском већином гласова у Скупштини Кантона.

Гувернер Кантона смјењује министра и замјенике министара на приједлог предсједника уз сагласност замјеника предсједника Владе.

Члан 51.

Влада Кантона надлежна је за:

- а) провођење кантоналне политике и предлагање и извршавање кантоналних закона и других прописа,
- б) извршавање одлука сваког кантоналног или федералног суда и вршење сваке друге надлежности повјерене Кантону од федералне власти,
- ц) припрему приједлога буџета,
- д) осигурање сарадње Владе Кантона и омбудсмана,
- е) надзор над истрагом и кривичним гоњењем у вези са кршењем кантоналних закона, као и над кантоналном полицијом,

ф) осигурање да национална структура полиције одражава националну структуру становништва Кантона, с тим да национална структура полиције сваке опћине мора одражавати националну структуру становништва те опћине,

г) вршење других надлежности утврђених овим Уставом или другим прописима.

Члан 52.

Влада је овлаштена доносити уредбе са законском снагом у ванредним околностима кад Скупштина није у стању дјеловати.

Пропис донесен у складу са ставом 1. овог члана престаје важити чим престану услови због којих Скупштина није била у могућности дјеловати, а најкасније 30 дана од његовог доношења.

Уредбама из претходног става не могу се дерогирати права и слободе утврђене Уставом Федерације и овим Уставом.

Уредбе из става 1. овог члана Влада доноси двотрећинском већином укључујући већину гласова чланова Владе из реда хрватскога народа и већину гласова чланова Владе из реда бошњачкога народа.

Члан 53.

Гувернер и замјеник гувернера, предсједник и замјеник предсједника Скупштине, предсједник и замјеник предсједника Владе, министри и њихови замјеници не могу бити кривично гоњени нити одговорни у грађанском поступку за било коју радњу учињену у вршењу своје функције без претходног одобрења Скупштине Кантона.

Ц. СУДСКА ВЛАСТ КАНТОНА

Члан 54.

Судску функцију у Кантону врше кантонални и опћински судови.

Члан 55.

Кантонални судови надлежни су:

- да одлучују о жалбама на одлуке опћинских судова,
- да рјешавају у првом ступњу у кривичним и грађанским стварима утврђеним законом Кантона,
- да одлучују о случајевима утврђеним овим Уставом,

- да врше друге надлежности у складу са законима Кантона.

Члан 56.

Одлуке кантоналних судова донесене о жалбама на одлуке опћинских судова су правомоћне и извршне осим када се ради о питањима која се тичу Устава Федерације, закона и других прописа Федерације.

Члан 57.

Када суд рјешава по хитном поступку по одредбама члана 37. овог Устава, дужан је длуку донијети у року од 7 дана.

Члан 58.

Судска власт у Кантону је самостална и независна и врши се на темељу Устава и Закона.

Члан 59.

Судови у Кантону осигуравају једнак положај свим странкама у судским поступцима.

Члан 60.

Судски поступци су јавни уколико за одређене изузетне ситуације законом није друкчије одређено.

Све пресуде јавно се објављују.

Члан 61.

Скупштина Кантона може, у складу са законом Федерације, прописати допунска правила којима ће се осигурати јединственост поступка и основних начела правичности у судовима у Кантону.

У складу са правилима из претходног става, сваки суд утврђује своју унутрашњу организацију.

Број судија се утврђује посебним прописима.

Члан 62.

Судије кантоналних судова предлаже гувернер Кантона у сагласности са замјеником гувернера, из редова угледних правника, а бира их Скупштина Кантона већином гласова, с тим да национална структура кантоналних судија судства у цјелини одражава националну структуру становништва Кантона.

Члан 63.

Судије кантоналних судова биће у служби до доби од 70 година, уколико не поднесу оставку, или не буду смијењени, из разлога прописаних законом, консензусом судија Врховног суда Федерације, односно већином гласова бошњачких и хрватских посланика у Скупштини Кантона.

Услови и престанак службе бит ће одређени посебним законом Кантона.

Плаће и друге накнаде судија не могу бити умањене током њихове службе у суду Кантона.

Члан 64.

Суци кантоналних судова бирају предсједника суда из реда судаца тог суда сукладно закону.

VI. ОПЋИНСКЕ ВЛАСТИ

1. Опће одредбе

Члан 65.

У опћини се остварују локална самоуправа сукладно Уставу, закону и статуту опћине.

Члан 66.

Опћине имају статут.

Статут опћине и други прописи морају бити у складу са Уставом Федерације, овим Уставом и кантоналним законодавством.

Члан 67.

Опћине је надлежне за вршење послова локалне самоуправе као и вршење послова које на њих делегирају Кантон или Федерација.

У вршењу својих надлежности опћине:

- а) предузима све потребне мјере у циљу осигурања заштите права и слобода утврђених у Уставу Федерације и у инструментима наведеним у Анексу Устава Федерације.
- б) воде рачуна о националној структури становништва опћине.

2. ОПЋИНСКО ВИЈЕЋЕ

Члан 68.

Свака опћина има опћинско вијеће.

Члан 69.

Број вијећника се утврђује статутом опћине с тим да их не може бити више од 30.

Члан 70.

Опћинске вијећнике на демократски начин бирају гласачи на изравним изборима на цијелом подручју опћине.

Сваки пуноправни гласач могући је кандидат за вршење дужности опћинског вијећника.

Мандат чланова опћинског и градских вијећа је двије године.

Члан 71.

Опћинско вијеће:

- а) припрема и двотрећинском већином гласова усваја статут опћине,
- б) организира избор предсједника опћинског вијећа,
- ц) бира и смјењује опћинског начелника,
- д) усваја опћински буџет и доноси прописе о опорезивању и на друге начине осигурава потребно финансирање које нису осигурали кантонална или федерална власт,
- е) доноси пословник о свом раду,

- ф) доноси друге прописе о извршавању опћинских надлежности,
- г) врши друге послове у складу са законом.

Члан 72.

Опћинско вијеће засједа јавно, осим у изузетним условима предвиђеним пословником и води записнике о расправама и донесеним одлукама.

Члан 73.

Опћински прописи ступају на снагу као што је у њима прописано, али у правилу не прије него што буду објављени у службеном гласилу опћине.

Члан 74.

Статутом опћине се утврђује поступак и начин избора предсједника опћинског вијећа.

3. ОПЋИНСКИ НАЧЕЛНИК

Члан 75.

Свака опћина има опћинског начелника.

Члан 76.

Опћинског начелника бира опћинско вијеће.

Ближе одредбе о избору опћинског начелника се прописује статутом опћине.

Члан 77.

Нespoјиве су функције опћинског начелника и опћинског вијећника.

Члан 78.

Опћински начелник одговоран је за:

- а) провођење политике извршавања опћинских прописа и делегираних или пренесених надлежности од кантоналне или федералне власти,

- б) осигурање сурадње опћинских службеника са омбудсменима,
- ц) подношење извјештаја опћинском вијећу и јавности о провођењу опћинске политике и својим активностима,
- д) старање о организацији опћинске управе и њеном раду,
- е) руковођење радом опћинских служби и функционера,
- ф) именовање и смјењивање опћинских функционера,
- г) консултације за избор судија опћинског суда,
- х) припремање приједлога које разматра опћинско вијеће,
- и) извршавање других надлежности утврђене законом и статутом опћине.

4. ОПЋИНСКИ СУДОВИ

Члан 79.

Опћински судови оснивају се законом Кантона.

Опћински судови финансирају се из буџета Кантона.

Члан 80.

Опћински суд се оснива за подручје опћине. За двије или више опћина може се основати један опћински суд.

Члан 81.

Опћински судови имају изворну надлежност за све грађанске и кривичне ствари, осим ако Уставом Федерације, овим Уставом, законом Федерације или Кантона дио изворне надлежности није пренесен на неки други суд.

Члан 82.

Судије опћинских судова именује предсједник суда Кантона, након консултације са опћинским начелником, водећи рачуна о сразмјерној националној заступљености уз потврду Скупштине Кантона.

Члан 83.

Опћинске судије биће у служби до доби од 70 година живота, осим ако не поднесу оставку или не буду у складу са законом смијењени консензусом судија суда Кантона.

Избори, услови и престанак службе судија опћинских судова биће одређени кантоналним законом.

Члан 84.

Плаће и остале накнаде судија не могу бити умањене током службе у опћинским судовима.

VII АМАНДМАНИ НА УСТАВ

Члан 85.

Амандмане на Устав може предложити гувернер у сагласности са замјеником гувернера, Влада Кантона, већина посланика у Скупштини или већина бошњачких или хрватских посланика у Скупштини Кантона.

Предложени амандман на Устав неће се коначно разматрати у Скупштини Кантона прије истека рока од двије седмице након што је први пут био поднесен.

Предложени амандман усваја се двотрећинском већином гласова посланика у Скупштини Кантона.

Члан 86.

Ниједним амандманом на Устав не може се укинути нити умањити ниједно право и слобода утврђени у члану II.A.1.-7 Устава Федерације, нити промијенити овај члан Устава.

VIII. УСВАЈАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ УСТАВА И ПРЕЛАЗНА РЈЕШЕЊА

Члан 87.

Одборници у свакој Скупштини опћине изабрани 1990. године, чији су мандати још увијек важећи у најкраћем року ће изабрати опћинске органе власти у прелазном периоду у складу са Уставом Федерације и овим Уставом. Тијела власти из става 1. овог члана обављају своју дужност до првих опћинских избора.

Члан 88.

Ниједна особа, која служи казну одређену од Међународног трибунала за бившу Југославију и нити једна особа која је под оптужницом Трибунала, а која се не појави пред судом, по његовом позиву не може се кандидовати или вршити било коју јавну функцију на територији Кантона.

Члан 89.

Објављени резултати пописа становништва из 1991. године користиће се у прорачунима који захтијевају податке о становништву.

Члан 90.

Устав Кантона усвојиће и прогласити Скупштина Кантона.

Усвајање Устава захтијева двотрећинску већину посланика у Скупштини Кантона.

Овај Устав ступа на снагу у поноћ оног дана када га усвоји Скупштина Кантона.

Број: Ш-01-027-01/96

Мостар, 23. децембар 1996. године

Предсједник Скупштине

Иван Бендер, в.р.

На темељу члана 85. става 3. Устава Херцеговачко-неретванског кантона, Скупштина Херцеговачко-неретванског кантона на сједници одржаној дана 13. септембра 1997. године усвојила је сљедећи

АМАНДМАН I

на Устав Херцеговачко-неретванског кантона

У члану 4. ријечи «градовима и», додају се прије ријечи «опћинама».

У члану 13. ријеч «градова», додаје се прије ријечи «и опћина».

У члану 14. ријеч «град», додаје се прије ријечи «и опћина» (3x).

У члану 19. став 1. ријечи «градове и», додају се прије ријечи «опћине».

У члану 19. став 4. ријечи «градских и», додају се прије ријечи «опћинских».

У члану 20. ријечи "градску управу и", додају се прије ријечи "локалну", а ријечи "градске и", додају се прије ријечи "опћинске".

У члану 36.б) ријеч "градску", додаје се прије ријечи "опћинску".

Додаје се нови члан 42. став 4. који гласи:

"Гувернер Херцеговачко-неретванског кантона и градоначелник Града Мостара не могу бити из истог

конститутивног народа. Именовање градоначелника и његовог замјеника извршиће се истовремено са

именовањем гувернера и његовог замјеника".

Иза члана 64. додају се нове главе V.А. и V.Б. које гласе:

"V.А ГРАДСКЕ ВЛАСТИ

Члан 64а.

(1) За подручје двије или више опћина које су урбано и територијално повезане свакодневним потребама грађана, успоставља се град као јединица локалне самоуправе, сукладно Федералном уставу и закону и овом Уставу.

Одговорност града обухваћају:

1. финансије и порезну политику сукладно федералним и кантоналним законима,
2. заједничку инфраструктуру (вода, струја),
3. урбанистичко планирање градских потреба,
4. јавни промет,
5. друга овлаштења која граду пренесу опћине или повјери кантон.

(2) Град има статут усклађен федералном Уставу, овом Уставу и кантоналним законима.

(3) Град има градско вијеће чији састав чини једнак број вијећника из сваке опћине, а број вијећника, поступак избора и трајање мандата утврђује се статутом.

Градско вијеће не може имати мање од 15, а нити више од 30 вијећника.

У случају Града Мостара, Градско вијеће наставиће радити са постојећим бројем вијећника, с тим да ће се број вијећника ускладити одредбама претходног ставка, најкасније до слиједећих локалних избора.

О специфичностима, укључујући Средишњу зону Града Мостара водит ће се рачуна при утврђивању броја вијећника и поступка њиховог избора.

(4) Градско вијеће:

1. припрема и двотрећинском већином усваја статут града,
2. бира градоначелника,
3. доноси буџет града,
4. доноси прописе у извршавању пренесених овласти и врши друге овласти утврђене статутом.

(5) Одговорност градоначелника је:

1. именовање и смјењивање градских функционера,
2. provedба градске политике и извршавање градских прописа,
3. осигурање сарадње градских функционера с омбудсменима,
4. подношење извјештаја градском вијећу и јавности о provedби градске политике.

(6) Град остварује своје приходе сукладно закону.

"V.B.ГРАД МОСТАР

Члан 64Б)

(1) Град Мостар чине шест опћина и Средишња зона која није опћина, али је под управом Градског вијећа сукладно одредбама Римског споразума.

Границе шест градских опћина и Средишње зоне су утврђене Статутом Града од 07. фебруара 1996. године.

(2) Одговорности Града Мостара обухваћају:

1. финансије и порезну политику, сукладно законима Федерације и кантона,
2. урбанистичко планирање,
3. инфраструктуру (вода, струја),
4. господарску политику, сукладно законима Федерације и кантона,
5. јавни промет, укључујући жељезничку станицу,
6. Мостарски аеродром,
7. друге овласти које граду пренесу опћине или повјери кантон.

(3) Град Мостар има Градско вијеће чији састав чине вијећници из сваке опћине, а број вијећника, поступак избора и трајање мандата утврђује се статутом.

Градско вијеће Града Мостара има једнак број мјеста за представнике из реда хрватскога народа, бошњачкога народа и осталих".

Амандман II

Члан 22. Устава Херцеговачко-неретванског кантона мијења се и гласи:

"Скупштина кантона састоји се од 30 посланика".

Амандман III

У члану 9. став 1., тачка б), додају се ријечи:

"граду или" прије ријечи "опћини".

Амандман IV

Члан 20., измењен амандманом I. мијења се и гласи:

"Кантон је дужан консултовати се са градским и опћинским органима власти на одговарајући начин када доноси прописе који се односе на локалну самоуправу".

Амандман V

Члан 42. став 4. измјењен амандманом I се брише.

Амандман VI

Члан 51. став 1. тачка ф) мијења се и гласи:

"ф) осигурање да национална структура полиције одражава националну структуру становништва кантона, са тим да национална структура полиције сваке опћине односно града одражава националну структуру становништва тог града или опћине."

Амандман VII

Поглавље V.A. измијењено амандманом I се брише.

Амандман VIII

Поглавље V.B. измијењено амандманом I се ставља ван снаге и замјењује се новим поглављем V.A које гласи:

"V.A. Организација Мостара

- 1) У Херцеговачко-неретванском кантону, Град Мостар се организује као једна територијална јединица управе и локалне самоуправе.
- 2) Град Мостар има мјеродавности опћине, осим ако законом није другачије прописано.
- 3) Организација Града Мостара се регулира законом и Статутом Града Мостара. Статутом се одређују градска подручја у којима градска управа има своје подружнице искључиво у сврху пружања услуга грађанима у њиховом окружењу. Статутом се одређује број градских подручја.
- 4) Градска подручја су изборне јединице. Статутом се одређује састав Градског вијећа, а изборни поступак се регулира Изборним законом Босне и Херцеговине и Статутом на начин који може одступати од услова прописаних у члану VI.A Устава Федерације Босне и Херцеговине.
- 5) Поступак доношења одлука се одређује Статутом Града Мостара. Изузетно од одредби било којег закона који прописује поступке гласања, Статутом Града Мостара може се одредити посебан поступак гласања Градског вијећа за усвајање одређених одлука.

6) Витални национални интереси конститутивних народа су заштићени у Граду Мостару. Питања од виталног националног интереса су дефинисана у члану IV.A.17.a Устава Федерације Босне и Херцеговине, под условом да су клубови посланика из члана IV.A.17.a, у сврху Града Мостара, они клубови посланика који су одређени Статутом Града Мостара. Поступак заштите виталних националних интереса се регулишу Статутом Града Мостара. Тај поступак укључује могућност упућивања питања од виталног националног интереса Уставном суду Федерације Босне и Херцеговине сукладно поступку предвиђеном у члану IV.A.18.a) тачке 5. до 8. Устава Босне и Херцеговине, у случају да се не може доћи до договореног рјешења.

7) Само вијећници изабрани у Градско вијеће могу бити бирани за градоначелника Града Мостара. Градоначелника бира и смјењује двотрећинска већина изабраних вијећника у складу са Статутом Града Мостара.

8) Конститутивни народи и Остали су пропорционално заступљени у градској управи. Таква пропорционална заступљеност се оснива на попису из 1991. године, док се Анекс 7 у потпуности не спроведе, сукладно члану IV.11.a Устава Федерације Босне и Херцеговине."

Амандман IX

У члану 70. став 3. мијења се и гласи:

"Мандат чланова Опћинског вијећа је четири године."

Амандман X

У члану 71. тачка ц) брише се.

Амандман XI

Члан 76. мијења се и гласи:

"Опћинског начелника бирају демократским путем, бирачи на непосредним и тајним изборима на цијелом подручју Опћине на начин утврђен законом."

Амандман XII

У члану 77. додаје се став 2. који гласи:

"Опћински начелник и председавајући Опћинског вијећа у опћинама или опћинским вијећима вишенационалног састава не могу бити из реда истог конститутивног народа, односно из реда Осталих, изузев у оним опћинама у којима један конститутивни народ чине више од 80 % становника, према посљедњем попису становништва у Босни и Херцеговини."

На основу члана 85. Устава Херцеговачко-неретванског кантона („Службене новине ХНК“ број: 2/98, 3/98, 4/00 и 7/04), Скупштина Херцеговачко-неретванског кантона на сједници одржаној 02.08.2021. године усвојила је сљедеће Амандмане на Устав Херцеговачко-неретванског кантона:

Амандман XIII

У члану 1. иза ријечи: „Хрвати“, брише се слово „и“, те додаје зарез, а иза ријечи „Бошњаци“, брише се зарез, а додају ријечи „и Срби“.

Амандман XIV

У члану 7. став 2. брише се тачка и додају ријечи „и већину гласова српских посланика“.

Амандман XV

У члану 8. став 1. мијења се и гласи „Службени језици Кантона су босански, хрватски и српски језик.“

У ставу 2. истог члана брише се тачка и додају се ријечи „и ћирилица.“.

Амандман XVI

У члану 85. став 1. мијења се и гласи „Амандмане на Устав може предлагати Влада Кантона, већина посланика у Скупштини или већина хрватских или бошњачких или српских посланика у Скупштини“.

Амандман XVII

У члану 18. став 2. брише се тачка на крају става и додају се ријечи „и већину гласова српских посланика.“.

Амандман XVIII

У члану 52. став 4. брише се тачка на крају става и додају се ријечи „и већину гласова чланова Владе из реда српског народа.“.

Босна и Херцеговина

Федерација Босне и Херцеговине

Херцеговачко - неретвански кантон

С К У П Ш Т И Н А

Број: 02-01-170/21

Мостар, 02.08.2021. године

П Р Е Д С Ј Е Д А В А Ј У Ћ И

Шериф Шпаго